TÜRK DÖVLƏTLƏRİ PARLAMENT ASSAMBLEYASI

İQTİSADİ ƏMƏKDAŞLIQ KOMİSSİYASI

ONUNCU İCLAS

20 aprel, 2023-cü il, Astana

"TÜRKPA ÜZV ÖLKƏLƏRİNİN TİCARƏT-İQTİSADİ POTENSİALININ İNTEQRASİYASI: YENİ REALLIQDA GƏLƏCƏK NƏQLİYYAT KARKASI"

TÖVSİYƏ QƏRARI

Parlament Assambleyası:

TÜRKPA üzv ölkələrinin ticarət-iqtisadi potensialının inteqrasiyasını ***alqışlayaraq***;

Geosiyasi və beynəlxalq sosial-iqtisadi vəziyyətin yeni şərtlərinin TÜRKPA əməkdaşlığına təsir göstərəcəyini ***dərk edərək,*** buna görə də yeni vəziyyət şəraitində TÜRKPA regionunda nəqliyyat və tranzit imkanlarından istifadə etmək üçün hər cür səy göstərməyə hazır olduğunu bir daha ***təsdiq edərək***;

TÜRKPA üzv ölkələri tərəfindən təsdiq edilmiş beynəlxalq müqavilələrdə müəyyən edilmiş TÜRKPA ərazisindən keçən tranzit şərtlərinin yerinə yetirilməsinin zəruriliyini ***qəbul edərək***;

TÜRKPA regionunda beynəlxalq daşımaları asanlaşdırmaq və TÜRKPA regionunda beynəlxalq ticarətin inkişafına dəstək vermək niyyətini ***ifadə edərək***;

TÜRKPA üzv ölkələrinin əməkdaşlığının, ticarət-iqtisadi potensialın inteqrasiyasını stimullaşdırmaq məqsədilə nəqliyyat çərçivəsinin

təkmilləşdirilməsinə yönəlmiş informasiya mübadiləsi və birgə fəaliyyətin faydalarını ***dərk edərək***;

TÜRKPA ərazisində bütün nəqliyyat növləri ilə daşınan tranzit yüklərin və TÜRKPA üzv ölkələrinin qarşılıqlı istehlak mallarının və insanların daşınmasını sürətləndirmək istəyini ***təsdiq edərək***;

Davamlı artımın və iqtisadi inkişafın mühüm elementi kimi ticarət-iqtisadi potensialın inteqrasiyasını stimullaşdırmaq üçün nəqliyyat infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi zərurətinin ***dərk edərək***;

Parlamentlər və parlamentarilərin qanunların qəbulu, büdcələrin təsdiqi, resursların səfərbər edilməsi ilə milli iqtisadiyyatın ticarət və nəqliyyat sektorlarında mühüm rol oynadığını ***nəzərə alaraq***;

Nəqliyyat və tranzit sektoruna institusional, infrastruktur və maliyyə dəstəyinin təmin edilməsində qanunvericilik baxımından parlamentlərin əsas rolunu ***nəzərə alaraq***,

TÜRKPA üzv ölkələrinin parlamentlərinə **tövsiyə edir**:

a) TÜRKPA üzv ölkələri arasında qanunvericiliyin sonradan uyğunlaşdırılması və yaxınlaşdırılması ilə nəqliyyat və tranzit məsələləri ilə bağlı hüquqi bazanı *təkmilləşdirmək*;

b) nəqliyyat və tranzit təşəbbüslərinin dəstəklənməsi üçün COVID-19 pandemiyası kimi fors-major və ya oxşar hallar nəzərə alınmaqla TÜRKPA üzv ölkələrinin müxtəlif hökumət strukturları arasında, xüsusən qanunvericilik sahəsində, əməkdaşlıq və fəaliyyətin sinxronlaşdırılması yollarını *axtarmaq*;

c) TÜRKPA üzv ölkələri arasında sərnişin daşımalarını gücləndirmək məqsədilə paytaxtları ilə iri şəhərlər arasında müntəzəm hava nəqliyyatının yaradılması imkanlarını *nəzərdən keçirmək* və *həyata keçirmək*;

d) TÜRKPA üzv ölkələrində nəqliyyat və tranzit yollarının qovşağında “darboğazların” yaranmasının nəticələrini *öyrənmək* və maraqlı tərəflərlə birlikdə həll yollarını *müəyyən etmək*;

e) TÜRKPA regionunda dəniz və “quru” liman qovşaqlarının fəaliyyətinin qarşılıqlı sinxronlaşdırılması məsələlərini *təhlil etmək* və sistemləşdirmə üçün səlahiyyətli orqanlarla lazımi *tədbirlər görmək*;

f) nəqliyyat və tranzit siyasətinin işlənib hazırlanmasında hərtərəfli və çevik yanaşmanın qəbul edilməsi və bu sahədə bürokratik maneələrin və ya icra səhvlərinin aradan qaldırılması üçün ekspertlər arasında müntəzəm olaraq məsləhətləşmələr *aparmaq*;

g) maraqlı tərəflər üçün ticarət-iqtisadi potensialın inteqrasiyasının stimullaşdırılmasına yönəlmiş investisiya proqramlarından səmərəli istifadə ilə bağlı qabaqcıl milli və beynəlxalq təcrübələri *öyrənmək,* TÜRKPA üzv ölkələrinin müvafiq sahədə qanunvericiliyini yaxınlaşdırmaq üçün müvafiq sənədləri toplamaq və *təhlil etmək*;

h) TÜRKPA üzv ölkələrinin avtomobil daşıyıcıları üçün əlverişli şəraitin yaradılmasına yönəlmiş, TÜRKPA üzv ölkələrinin tranzit yüklərinin və qarşılıqlı istehlak mallarının daşınmasını təmin edən tədbirləri *təşviq etmək*;

i) TÜRKPA ərazisində bütün nəqliyyat növləri ilə daşınan tranzit yüklərin potensialının hərəkətini maksimum dərəcədə artırmaq məqsədilə TÜRKPA-ya üzv ölkələrin daşıyıcıları üçün tranzitlə bağlı icazə sənədləri üçün kvota məsələlərini və əlverişli şəraitin yaradılması imkanlarını *nəzərdən keçirmək*;

j) TÜRKPA regionunda nəqliyyat və tranzit potensialından maksimum istifadə etmək və bu problemin həllinə üstünlük vermək məqsədi ilə TÜRKPA-ya üzv ölkələrdə hərəkət edən və lokomotiv dartıcı parklarının çatışmazlığının aradan qaldırılması üzrə Birgə Ekspert Qrupunun mütəmadi iclaslarını *keçirmək*;

k) ticarət-iqtisadi inteqrasiya sahəsində tədqiqatçılara və praktiklərə kömək edəcək məlumatları toplamaq, yaymaq və müvafiq sahədə TÜRKPA üzv ölkələri arasında əməkdaşlığın prioritetlərini *müəyyən etmək*.